

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 06.03.1992, sp. zn. 2 Tz 21/92, ECLI:CZ:NS:1992:2.TZ.21.1992.1

Číslo: 57/1992

Právní věta: Proti rozhodnutí soudu o návrhu prokurátora na prodloužení vazby podle § 71 odst. 1 tr.ř. ve znění zák. č. 558/1991 Sb. není přípustná stížnost podle § 74 odst. 1 tr.ř., § 141 odst. 2 tr.ř. Pokud při rozhodování podle § 71 odst. 1 tr.ř. soud rozhodne, že se návrh prokurátora na prodloužení vazby zamítá, nerozhoduje v důsledku toho o propuštění obviněného z vazby obviněného z vazby propustí podle § 71 odst. 2 tr.ř. prokurátor. Jestliže však soud v souvislosti s návrhem prokurátora zjistí, že důvody vazby neexistují, propustí obviněného z vazby podle § 72 odst. 1 tr.ř. a nerozhoduje již o prodloužení vazby, a to ani zamítavým výrokem. Rozhodnutí soudu o propuštění obviněného z vazby podle § 72 odst. 1 tr.ř. je však rozhodnutím o vazbě, proti kterému může prokurátor podat stížnost podle § 74 odst. 1 tr.ř., § 141 odst. 2 tr.ř. Rozhodne-li soud druhého stupně o této stížnosti dříve, než uplyne zákonná lhůta trvání vazby tak, že napadené usnesení zruší, musí příslušný soud neprodleně rozhodnout o původním návrhu na prodloužení vazby. Stížnost proti rozhodnutí o propuštění z vazby má sice odkladný účinek, ale pokud o ní není rozhodnuto do uplynutí lhůty trvání vazby a vazba není prodloužena, musí prokurátor propustit obviněného na svobodu.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 06.03.1992

Spisová značka: 2 Tz 21/92

Číslo rozhodnutí: 57

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Stížnost, Vazba

Předpisy: 141/1961 Sb. § 67

§ 71 odst. 1

§ 72 odst. 1

§ 74 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 57

Proti rozhodnutí soudu o návrhu prokurátora na prodloužení vazby podle § 71 odst. 1 tr. ř. ve znění zák. č. 558/1991 Sb. není přípustná stížnost podle § 74 odst. 1 tr. ř., § 141 odst. 2 tr. ř. Pokud při rozhodování podle § 71 odst. 1 tr. ř. soud rozhodne, že se návrh prokurátora na prodloužení vazby zamítá, nerozhoduje v důsledku toho o propuštění obviněného z vazby; obviněného z vazby propustí

podle § 71 odst. 2 tr. ř. prokurátor.

Jestliže však soud v souvislosti s návrhem prokurátora zjistí, že důvody vazby neexistují, propustí obviněného z vazby podle § 72 odst. 1 tr. ř. a nerozhoduje již o prodloužení vazby, a to ani zamítavým výrokem.

Rozhodnutí soudu o propuštění obviněného z vazby podle § 72 odst. 1 tr. ř. je však rozhodnutím o vazbě, proti kterému může prokurátor podat stížnost podle § 74 odst. 1 tr. ř., § 141 odst. 2 tr. ř.

Rozhodne-li soud druhého stupně o této stížnosti dříve, než uplyne zákonná lhůta trvání vazby tak, že napadené usnesení zruší, musí příslušný soud neprodleně rozhodnout o původním návrhu na prodloužení vazby. Stížnost proti rozhodnutí o propuštění z vazby má sice odkladný účinek, ale pokud o ní není rozhodnuto do uplynutí lhůty trvání vazby a vazba není prodloužena, musí prokurátor propustit obviněného na svobodu.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 6. března 1992 sp. zn. [2 Tz 21/92](#))

Nejvyšší soud ČR zamítl podle § 268 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČR proti usnesení okresního soudu v Českých Budějovicích z 14. ledna 1992 sp. zn. 4 Nt 8/92.

Z odůvodnění:

Pravomocným usnesením okresního soudu v Českých Budějovicích ze

14. 1. 1992 sp. zn. 4 Nt 8/92 bylo podle § 71 odst. 1 tr. ř. (ve znění zák. č. 558/1991 Sb.) o návrhu okresního prokurátora v Českých Budějovicích na prodloužení vazby obviněného mladistvého Pavla Čady do 17. 2. 1992 rozhodnuto tak, že vazební lhůta se neprodlužuje.

Proti usnesení okresního soudu podal 18. 2. 1992 generální prokurátor ČR ve prospěch obviněného mladistvého P. Č. stížnost pro porušení zákona. Podle generálního prokurátora ČR porušil okresní soud zákon v ustanoveních § 72 odst. 1 tr. ř., § 74 odst. 1 tr. ř. Generální prokurátor ČR okresnímu soudu vytkl, že pokud neprodloužil vazbu obviněného mladistvého, měl ho propustit na svobodu. Dále generální prokurátor ČR namítl, že okresní soud v poučení o opravném prostředku nesprávně uvedl, že proti usnesení není stížnost přípustná, a zbavil tak obviněného mladistvého možnosti domáhat se propuštění z vazby podáním stížnosti. V závěru stížnosti pro porušení zákona generální prokurátor ČR navrhl, aby Nejvyšší soud ČR vyslovil vytkaná porušení zákona, ke kterým došlo v neprospěch obviněného mladistvého, a aby podle § 271 odst. 1 tr. ř. doplnil napadené usnesení výrokem o propuštění obviněného mladistvého z vazby.

Nejvyšší soud ČR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon porušen nebyl.

Pro posouzení obou procesněprávních otázek, jejichž podstatou je výklad ustanovení § 71 odst. 1, § 72 odst. 1 a § 74 odst. 1 trestního řádu ve znění zákona č. 558/1991 Sb., je významné především to, zda rozhodnutí soudu o návrhu prokurátora na prodloužení vazby má povahu rozhodnutí o vazbě.

Zákon neobsahuje žádné výslovné výkladové ustanovení, z něhož by bylo zřejmé, co se rozumí rozhodnutím o vazbě. Ustanovení § 68 tr. ř., které je označeno nadpisem „Rozhodnutí o vazbě“, upravuje pouze vzetí obviněného do vazby, avšak výčet variant rozhodnutí, která jsou rozhodnutími o vazbě, tím zjevně není vyčerpán. Stačí odkázat na ustanovení § 74 odst. 2 tr. ř., z jehož návaznosti na ustanovení § 74 odst. 1 tr. ř. je jasné, že zákon rozhodnutím o vazbě rozumí výslovně i rozhodnutí o

propuštění obviněného z vazby. Vyplývá to i ze skutečnosti, že ustanovení § 74 tr. ř. má nadpis „Stížnost proti rozhodnutí o vazbě“ a že v § 74 odst. 2 tr. ř. je upraven odkladný účinek stížnosti prokurátora proti rozhodnutí o propuštění obviněného z vazby (tím je třeba rozumět rozhodnutí o propuštění z vazby podle § 72 odst. 1, 2, 3 tr. ř., podle § 73 odst. 1 tr. ř. i podle § 73a odst. 1 tr. ř.). V soudní praxi se za rozhodnutí o vazbě považuje také rozhodnutí o žádosti obviněného o propuštění z vazby podle § 72 odst. 2 tr. ř. a také rozhodnutí o dalším trvání vazby, které soud činí podle § 192 tr. ř. při předběžném projednání obžaloby, jakož i rozhodnutí podle § 275 odst. 3, § 276, § 282 odst. 2 a § 287 tr. ř.

Všem rozhodnutím, která byla uvedena v předcházejícím odstavci a která evidentně jsou rozhodnutími o vazbě ve smyslu § 74 odst. 2 tr. ř., je společné to, že těmito rozhodnutími se mění dosavadní postavení obviněného (vzetí do vazby, propuštění z vazby), případně jde o rozhodnutí, která změnu postavení obviněného neznamenaají, ale jinak jsou rovněž závislá na tom, zda vazební důvody podle § 617 tr. ř. existují nebo neexistují (zamítnutí žádosti o propuštění z vazby podle § 72 odst. 2 tr. ř., ponechání obviněného ve vazbě podle § 192 tr. ř.). Takovou povahu však nemá rozhodnutí soudu o návrhu prokurátora na prodloužení vazby podle § 71 odst. 1 tr. ř.

Rozhodnutí o návrhu prokurátora na prodloužení vazby podle § 71 odst. 1 tr. ř. je sice vždy spojeno s povinností zkoumat, zda důvody vazby ještě trvají, avšak tato povinnost vyplývá z první věty ustanovení § 72 odst. 1 tr. ř. a není podstatou rozhodování soudu o návrhu prokurátora na prodloužení vazby. K úřední povinnosti soudu zkoumat, zda důvody vazby ještě trvají (první věta ustanovení § 72 odst. 1 tr. ř. je v tom, že se tím z uvedené povinnosti soudce, pokud je činný v přípravném řízení, vylučují jiné případy, než je rozhodování o návrhu prokurátora podle § 72 odst. 1 tr. ř. a rozhodování o žádosti obviněného podle § 72 odst. 2 tr. ř.; soudce tedy nepřezkoumává důvody vazby, pokud v přípravném řízení např. vydává příkaz k domovní prohlídce podle § 83 tr. ř.

Jestliže soud, který má rozhodnout o návrhu prokurátora na prodloužení vazby podle § 71 odst. 1 tr. ř., shledá, že vůbec nejsou dány důvody vazby podle § 67 tr. ř., propustí obviněného z vazby rozhodnutím podle třetí věty ustanovení § 72 odst. 1 tr. ř.

Rozhodnutí soudu o návrhu prokurátora na prodloužení vazby podle § 71 odst. 1 tr. ř. vždy předpokládá, že důvody vazby podle § 67 tr. ř. trvají, a soud činí toto rozhodnutí vždy jen za situace, kdy jsou dány vazební důvody. Tím se rozumí nejen rozhodnutí, že se vazba prodlužuje, ale i rozhodnutí, že se vazba neprodlužuje, resp. že se návrh prokurátora na prodloužení vazby zamítá. Rozhodnutí o návrhu prokurátora na prodloužení vazby není vázáno na vyřešení otázky, zda existují vazební důvody. Tuto otázku soud zkoumá z úřední povinnosti podle § 72 odst. 1 tr. ř. před tím, než rozhodne o návrhu na prodloužení vazby. Přitom závěr o tom, že vazební důvody nadále existují, soud nevyjadřuje zvláštním výrokem o ponechání obviněného ve vazbě (obdobně viz č. 18/1985 sb. rozh. tr.).

Hlediskem pro rozhodnutí, zda se vazba prodlužuje nebo neprodlužuje, není samotná existence vazebních důvodů podle § 67 tr. ř. (tyto důvody musí být dány vždy), ale to, zda - při existenci důvodů vazby - by propuštěním obviněného na svobodu po uplynutí lhůty uvedené v druhé nebo třetí větě ustanovení § 71 odst. 1 tr. ř. mohlo být zmařeno nebo ztíženo dosažení účelu trestního řízení.

Podstatou rozhodování soudu o návrhu prokurátora na prodloužení vazby podle § 71 odst. 1 tr. ř. tedy není přezkoumávání otázky, zda jsou dány důvody vazby podle § 617 tr. ř., a proto rozhodnutí o takovém návrhu není rozhodnutím o vazbě. Existence důvodů vazby je předpokladem, který musí být splněn, aby soud vůbec mohl o návrhu na prodloužení vazby rozhodnout jakkoli, tj. jak výrokem, že se vazba prodlužuje, tak výrokem, že se vazba neprodlužuje, resp. že se návrh prokurátora zamítá.

Z toho pak vyplývá, že i když soud rozhodne, že se vazba neprodlužuje, resp. že se návrh prokurátora

na prodloužení vazby zamítá, je v tomto rozhodnutí obsažen vždy též závěr, že vazební důvody nadále existují. Za této situace nepřichází v úvahu, aby soud propustil obviněného z vazby podle třetí věty ustanovení § 72 odst. 1 tr. ř., a o propuštění obviněného z vazby musí rozhodnout prokurátor podle § 71 odst. 1 tr. ř. nebo podle § 71 odst. 2 tr. ř., přičemž důvodem propuštění tu není to, že odpadly důvody vazby podle § 67 tr. ř., nýbrž to, že uplynula doba, po kterou byla vazba co do délky trvání přípustná. Druhou větu ustanovení § 71 odst. 2 tr. ř. je třeba vykládat tak, že slova „nerozhodne-li soud do skončení lhůty...“ znamenají nejen to, že nebylo vydáno žádné rozhodnutí, ale i to, že bylo vydáno výslovně zamítavé rozhodnutí, resp. rozhodnutí o neprodloužení vazby.

Rozhodnutí o návrhu prokurátora na prodloužení vazby znamená rozhodnutí, že se vazba prodlužuje, nebo rozhodnutí, že se vazba neprodlužuje, resp. že se návrh prokurátora na prodloužení vazby zamítá. Oba naznačené způsoby rozhodnutí předpokládají, že jsou dány vazební důvody podle § 67 tr. ř., a v tomto smyslu není existence důvodů vazby kritériem, na kterém by bylo to či ono rozhodnutí o návrhu prokurátora závislé. Tímto kritériem je pouze to, zda by propuštěním obviněného na svobodu v důsledku uplynutí zákonné lhůty, po kterou je vazba přípustná, mohlo být zmařeno nebo ztíženo dosažení účelu trestního řízení.

K tomu je třeba dodat, že návrh prokurátora na prodloužení vazby není návrhem na přezkoumání vazebních důvodů. Jestliže soud při plnění úřední povinnosti uvedené v první větě ustanovení § 72 odst. 1 tr. ř. zjistí, že důvody vazby neexistují, propustí obviněného z vazby, a to opět z úřední povinnosti podle třetí věty ustanovení § 72 odst. 1 tr. ř. a nikoli z podnětu návrhu prokurátora na prodloužení vazby. V takovém případě již nevydává ani rozhodnutí o tom, že se vazba neprodlužuje.

Z uvedeného je zřejmé, že rozhodnutí soudu o návrhu prokurátora na prodloužení vazby podle § 71 odst. 1 tr. ř. ve znění zák. č. 558/1991 Sb. není rozhodnutím o vazbě ve smyslu ustanovení § 74 odst. 1 tr. ř. Nejde tedy o rozhodnutí, proti kterému by byla přípustná stížnost podle § 74 odst. 1 tr. ř., § 141 odst. 2 tr. ř. Pokud při rozhodování podle § 71 odst. 1 tr. ř. soud rozhodne, že se vazba neprodlužuje, resp. že se návrh prokurátora na prodloužení vazby zamítá, nerozhoduje v důsledku toho o propuštění obviněného z vazby; toto rozhodnutí činí podle § 71 odst. 2 tr. ř. prokurátor. Jestliže však soud v souvislosti s návrhem prokurátora zjistí, že důvody vazby neexistují, propustí obviněného z vazby podle § 72 odst. 1 tr. ř. a nerozhoduje již o prodloužení vazby, a to ani negativním, resp. zamítavým výrokem. Rozhodnutí soudu o propuštění obviněného z vazby podle § 72 odst. 1 tr. ř. však je rozhodnutím o vazbě, proti kterému může prokurátor podat stížnost podle § 74 odst. 1 tr. ř., § 141 odst. 2 tr. ř. Tato stížnost má sice odkladný účinek, ale pokud o ní není rozhodnuto do uplynutí zákonné lhůty trvání vazby a vazba po tomto rozhodnutí není prodloužena, musí prokurátor propustit obviněného na svobodu.

Obdobně není rozhodnutím o vazbě, proti kterému by byla přípustná stížnost podle § 74 odst. 1 tr. ř., rozhodnutí podle § 71 odst. 7 tr. ř. o tom, že do lhůt uvedených v § 71 odst. 1, 3 tr. ř., jimiž je omezeno trvání vazby, se určité doby nezapočítávají, ani rozhodnutí podle § 73a odst. 3 tr. ř. o tom, že peněžitá záruka připadá státu. V těchto případech je však přípustnost stížnosti zakotvena ve zvláštních ustanoveních § 71 odst. 7 tr. ř. a § 73a odst. 5 tr. ř. Takové zvláštní ustanovení však trestní řád neobsahuje ve vztahu k rozhodnutí o prodloužení vazby podle § 71 odst. 1 tr. ř.

V posuzovaném případě okresní soud postupoval správně, pokud podle § 71 odst. 1 tr. ř. rozhodl, že se vazba obviněného mladistvého P. Č. neprodlužuje. Pro prodloužení vazby nebyly důvody uvedené v § 71 odst. 1 tr. ř., neboť propuštěním obviněného mladistvého na svobodu po uplynutí lhůty stanovené v tomto ustanovení reálně nehrozilo nebezpečí, že by mohlo být zmařeno nebo ztíženo dosažení účelu trestního řízení. Okresnímu soudu lze jako neúplnost odůvodnění napadeného usnesení vytknout jen to, že v odůvodnění výslovně neuvedl, že z úřední povinnosti podle § 72 odst. 1 tr. ř. přezkoumal existenci důvodů vazby a že u obviněného mladistvého shledal důvody vazby podle § 67 písm. c) tr. ř. Jinak je ovšem z obsahu odůvodnění napadeného usnesení a jeho souvislostí

patrně, že okresní soud správně vycházel z toho, že na straně obviněného mladistvého P. Č. jsou dány důvody vazby podle § 67 písm. c) tr. ř. Okresní soud se však měl v odůvodnění napadeného usnesení vypořádat též s tím, že účelu vazby nebylo možno dosáhnout jinak (§ 293 tr. ř.), což bylo ze spisu a z povahy věci rovněž zřejmé.

Za situace, kdy tu byly vazební důvody podle § 67 písm. c) tr. ř., se okresní soud v napadeném usnesení správně omezil jen na rozhodnutí, že se vazba podle § 71 odst. 1 tr. ř. neprodlužuje, a správně do napadeného usnesení nepojal výrok o propuštění mladistvého z vazby na svobodu. V souladu s ustanovením § 71 odst. 2 tr. ř. pak v dalším řízení mladistvého propustil z vazby na svobodu okresní prokurátor v Českých Budějovicích s ohledem na uplynutí lhůty, po kterou byla vazba nejdéle přípustná.

Okresnímu soudu nelze vytýkat nesprávnost poučení o opravném prostředku, pokud v tomto poučení uvedl, že proti jeho usnesení není stížnost přípustná. Jak již bylo vyloženo v předchozích částech tohoto usnesení Nejvyššího soudu ČR, bylo toto poučení v souladu s ustanoveními § 141 odst. 2 tr. ř. a s tím, že napadené usnesení nemělo povahu rozhodnutí o vazbě ve smyslu § 74 odst. 1 tr. ř.

Ze všech těchto důvodů dospěl Nejvyšší soud ČR k závěru, že napadeným usnesením ani v řízení, které mu předcházelo, nebyl porušen zákon. Proto stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 tr. ř. zamítl.